

Kink in de kabel (2)

Wie betaalt de rekening bij graafschade?

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen ontstaat bij graafwerkzaamheden nog regelmatig schade aan kabels en leidingen. De Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION) regelt - zoals in het vorige nummer beschreven - de verantwoordelijkheden, de verzekeraars de schade. Dit keer de schadebehandeling.

Graafschades zijn primair gedekt op de werkmateriaalverzekering van de schadeveroorzakende graafmachine. U kunt zich afvragen of u goed verzekerd bent. Zijn al uw werkzaamheden bekend bij uw verzekeraar en meeverzekerd? Is schade aan ondergrondse eigendommen van anderen gedekt? Is een Klic-clausule van kracht, waardoor u wordt geconfronteerd met een hoog eigen risico als u niet heeft voldaan aan alle wettelijke eisen om kabels en leidingen op te sporen? Zijn al uw machines wel bekend bij uw verzekeraar en verzekerd tegen aansprakelijkheid?

De werkmateriaalverzekering van CUMELA Verzekeringen dekt alle werkzaamheden in de cumelasector. Er zijn geen beperkende voorwaarden inzake graafschades. Een Klic-clausule wordt enkel gehanteerd als een verzekerde

herhaaldelijk onzorgvuldig graaft en daarbij schade veroorzaakt. Samen met de klant houden wij in de gaten of al het werkmateriaal zo goed mogelijk is verzekerd.

Naast de werkmateriaalverzekering kan ook de aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven van de aannemer dekking bieden. Op een dergelijke verzekering bij CUMELA Verzekeringen zijn graafschades gedekt wanneer u bijvoorbeeld een graafmachine met machinist inhuurt of wanneer een van uw ondergeschikten op een geleende machine een graafschade veroorzaakt. Deze dekking sluit goed aan op de dekking van de werkmateriaalverzekering.

Regiefouten

Van regie is sprake als de opdrachtgever de 'feitelijke heerschappij' heeft over de graafwerkzaamheden en dat

Praktijkvoorbeeld: Klic-tekeningen foutief verwerkt

In de binnenstad van Amsterdam wordt stadsverwarming aangelegd. De aannemer doet over het hele tracé van bijna drie kilometer Klic-meldingen. Voor elk deel van 200 meter wordt op het kantoor van de aannemer een aparte werkmap gemaakt met daarin de relevante Klic-informatie en de ontvangen tekeningen van het desbetreffende gedeelte. Via de uitvoerder worden vervolgens de grondwerker van de aannemer en de kraanmachinist geïnformeerd en aan het werk gezet.

Op een bepaald moment wordt tijdens het indrukken van een damwandplank een glasvezelkabel van Priority Telecom beschadigd. Achteraf blijkt dat in de werkmap van het desbetreffende deel van het tracé de ontvangen Klic-tekening van deze kabeleigenaar niet was opgenomen. Op de werklocatie was dit door niemand geconstateerd. De feitelijk graver werd aangesproken en op basis van diens zelfstandige onderzoeksplicht naar de situatie ter plaatse diende zijn werkmateriaalverzekeraar de schade te vergoeden. De vraag was of de uitgekeerde schade kon worden verhaald op de aannemer.

De overeenkomst van onderaanneming was sterk in het nadeel van de feitelijk graver. De belangrijkste bepaling luidde als volgt: "Onverminderd diens aansprakelijkheid voor schade aan kabels, buizen of leidingen zal de onderaannemer zich bij grondwerkzaamheden tijdig van tevoren vergewissen van de ligging van kabels, buizen en leidingen, óók indien onderaannemer vooraf door aannemer of derden is geïnformeerd over de mogelijke aanwezigheid van kabels, buizen en leidingen. (...) De onderaannemer zal alle door niet-naleving van het in de voorafgaande zin bepaalde, veroorzaakte schade en kosten aan de aannemer vergoeden. De onderaannemer vrijwaart de aannemer van alle aanspraken van derden te dezer zake." Bovendien werkte de feitelijk graver al jarenlang voor de aannemer en werd hem veel en goed werk gegeven. De goede verstandhouding mocht niet worden aangetast, zo vond de feitelijk graver. Dat betekende dat er geen ruimte was om ondanks de contractuele bepalingen de aannemer aan te spreken en te proberen hem te bewegen (een deel van) de schade voor zijn rekening te nemen. Het dossier van de werkmateriaalverzekeraar werd dan ook gesloten.

is niet snel het geval. De machinist voert dan enkel aanwijzingen van anderen uit en heeft geen vrijheid van handelen. Het beruchte Zürich/Siemens-arrest van de Hoge Raad is een goed voorbeeld. Siemens had een kraan met machinist ingehuurd. De machinist diende de aanwijzingen van het personeel van Siemens op te volgen en dat personeel had het verloop van de kabels in de grond en de graafroute en -diepte aangegeven. Zodra de machinist de vrijheid heeft om naar eigen inzicht en bevinden te handelen, zal van regie echter geen sprake zijn.

Andere voorbeelden van het werken onder regie zijn:

- Archeologische opgravingen, waarbij de opzichter de tekeningen heeft en aangeeft waar en hoe precies moet worden gegraven. De kraanmachinist volgt enkel de aanwijzingen op en zal de grond voorzichtig laagje voor laagje afgraven
- De kraanmachinist heeft geen zicht op zijn graafwerkzaamheden, bijvoorbeeld omdat hij werkt in een kuil met water, en moet 'blind' afgaan op de aanwijzingen van een grondwerker.

Bij de genoemde voorbeelden ligt de aansprakelijkheid bij de opdrachtgever, maar deze is in veel gevallen als hou-

der meeverzekerd op de werkmateriaalverzekering van de graafmachine. Sommige verzekeraars bieden echter geen dekking. Dan kan de schade voor uw rekening komen of kunnen er problemen ontstaan met uw opdrachtgever. Andere verzekeraars beperken in dit soort gevallen het verzekerd bedrag of hanteren een verhoogd eigen risico. Dat is ook in uw nadeel.

CUMELA Verzekeringen biedt aan u de keuze om een regieschade af te laten wikkelen op uw werkmateriaalverzekering. U kunt dan zelf afwegen wat uw (commerciële) belangen zijn. Uiteraard zullen wij u adviseren omtrent de schuldvraag en waar mogelijk verweer voeren tegen de mogelijke schadeclaims. De schade wordt overigens vergoed tot een maximum van 250.000 euro.

Afgedekt

De aansprakelijkheidsverzekering voor aannemers van CUMELA Verzekeringen kent in dit verband de volgende bepaling: "Gedekt is de aansprakelijkheid van een verzekerde als opdrachtgever voor de schade die wordt veroorzaakt op het bouwterrein met of door een motorrijtuig, waaronder wij ook motorisch voortbewogen werkmateriaal verstaan, als verzekerde houder is van het motorrijtuig en er sprake is van verkeerde instructies en/of aanwijzingen

(regiefouten) van verzekerde als opdrachtgever." Daarmee is voor u als aannemer de schade als gevolg van regiefouten afgedekt.

Tijdens de afwikkeling van de schade kunnen zich allerlei complicaties voordoen. Documenten kunnen niet meer te vinden zijn of kunnen niet meer overlegd worden. Afspraken liggen niet vast. Mensen herinneren zich gesprekken anders of helemaal niet meer. Vele mensen en factoren spelen een rol in de afwikkeling van een schade.

Contractuele bepalingen

In de (aannemings)overeenkomst tussen beide partijen kunnen allerlei bepalingen zijn opgenomen die invloed hebben op de afwikkeling van de schade. Dergelijke bepalingen zijn meestal in het nadeel van de opdrachtnemer. U kunt dan denken aan een verzekeringsplicht voor het ingehuurde werkmateriaal, waarbij de opdrachtgever meeverzekerd moet zijn. Of er wordt geregeld dat schade van derden altijd voor rekening komt van de opdrachtnemer, soms zelfs ongeacht de fouten die er zijn gemaakt. Met name de verhaalsmogelijkheden kunnen hierdoor sterk worden beperkt.

Let op wat u tekent en overleg in geval van schade de desbetreffende overeenkomst aan uw verzekeraar. Besef

de risico's die u zelf loopt en welke gevolgen dit kan hebben voor uw verzekering. Uw verzekeraar kan de dekking beperken, het eigen risico verhogen of in het uiterste geval zelfs de polis opzeggen.

Gedrag van aannemer en feitelijk graver

Partijen zien elkaar vaak als tegenstanders, waarbij de winst van de één automatisch het verlies van de ander is. Dat leidt tot negatief gedrag: naar elkaar verwijzen, schadeclaims doorsturen, facturen verrekenen, het niet verstrekken van informatie en documenten. Dergelijk gedrag levert echter niets op en het is niet verstandig om op een dergelijke manier op te treden.

Het gezamenlijk belang is groot. Alle informatie en documenten moeten boven water komen om de schuldvraag te beoordelen. Tevens moet het juiste schadebedrag worden vastgesteld. Het belangrijkste is echter dat beide partijen meestal werk met elkaar blijven doen. Door dit soort schadegevallen kan de relatie worden geschaad en daarvan ondervindt iedereen nadeel.

Meld een schade snel bij uw verzekeraar. Als de schade omvangrijk is of zich bijzonderheden voordoen, neem dan telefonisch contact op met uw verzekeraar. Verstrek alle benodigde informatie en overleg alle documenten. Ga niet zelf de schade regelen of bedragen uitkeren of verrekenen, want dat is ondoorzichtig en mogelijk ziet u uw geld niet meer terug. Laat de behandeling van de schade over aan de verzekeraar.

Commerciële belangen en afwegingen

Met name vanuit de opdrachtgever wordt wel eens de nodige druk uitgeoefend op de feitelijk graver om de schade voor zijn rekening te nemen, dan wel niet te verhalen op

hem. Soms wil de opdrachtnemer zelfs niet dat de voor hem belangrijke opdrachtgever aansprakelijk wordt gesteld of anderszins wordt benaderd. Formeel heeft dit geen invloed op de afwikkeling van de schade en de meeste verzekeraars zullen er geen rekening mee houden. CUMELA Verzekeringen probeert dat, voor zover mogelijk, wel te doen. Als een opdrachtgever wegloopt of de relatie anderszins wordt belast of verstoord, wordt niemand daar tenslotte beter van.

De rol van verzekeraars

Een verzekeraar kan een positieve en bemiddelende rol hebben in het afwikkelen van een schade, maar het kan ook anders. De polisdekking kan onvoldoende zijn. Een schadebehandelaar kan een schade niet voortvarend behandelen of vooral het eigen belang centraal stellen. Hij of zij kan te weinig oog hebben voor de verschillende belangen of communicatief tekortschieten. En ten slotte kan zijn of haar inhoudelijke kennis tekortschieten, wat leidt tot onjuiste standpunten.

Vanuit CUMELA Verzekeringen trachten wij onze verzekerde zo goed mogelijk bij te staan. Wij hebben een ruime dekking op onze verzekeringen. Buiten die dekking adviseren wij en waar nodig ondernemen wij actie namens onze verzekerde. Mede door onze banden met CUMELA Nederland kennen wij de cumelasector en de gang van zaken met betrekking tot het graafproces zeer goed. Dat is voor een correcte afwikkeling van een graafschade van doorslaggevend belang.

Herman Arissen *schadebehandelaar*

Praktijkvoorbeeld: foutieve beslissing van grondwerker en kraanmachinist

Een kraanmachinist werkt samen met een grondwerker. Met behulp van Klic-tekeningen en door middel van het graven van proefsleuven is een kabel blootgelegd. De kabel ligt over langere afstand op een diepte van ongeveer vijftig centimeter. Dan komt het tweetal bij bestrating, die moet worden verwijderd. In overleg met de grondwerker besluit de kraanmachinist om de bestrating machinaal te verwijderen. Dat is sneller, minder belastend en bovendien lijkt het gezien de eerder aangetroffen situatie ook goed en veilig te kunnen. De kabel blijkt echter direct onder de bestrating te liggen, op nog geen vijf centimeter. Deze komt dan ook mee met het verwijderde straatwerk, met als gevolg een beschadiging van de kabel.

Uit de rechtspraak blijkt dat niet kan worden gesteld dat de kabelbeheerder zijn kabel zo (diep) moet leggen dat door het enkel verwijderen van de bestrating geen schade kan ontstaan. De machinist mocht er niet zonder meer van uitgaan dat de kabel op de gebruikelijke diepte zou liggen. Rechters gaan ervan uit dat de ligging van kabels in de loop van de tijd door allerlei van buiten komende oorzaken in meer of mindere mate kan veranderen. Denk daarbij aan de werking van de grond zelf, maar ook aan eerder uitgevoerde graafwerkzaamheden. Kabelbeheerders geven op Klic-tekeningen aan dat de werkelijke ligging kan afwijken van de tekeningen en dat weegt zwaar voor rechters. Bovendien was er in dit geval een alternatieve methode om de kabel op te

sporen, namelijk het handmatig wegnemen van een deel van de bestrating en daarna het graven van proefsleuven. Rechters achten dit een redelijk alternatief en de meerkosten ervan wegen in hun ogen niet op tegen de vergrote kans op beschadiging van de kabel. Al met al moest de schade van de kabelbeheerder worden betaald door de verzekeraar van de graafmachine, waarbij het eigen risico in rekening werd gebracht bij de verzekerde. Aangezien de werkwijze was afgesproken tussen de grondwerker - die verantwoordelijk was voor het traceren van de kabel - en de kraanmachinist - die het werk uitvoerde - was er sprake van een gedeelde aansprakelijkheid. De werkgever van de grondwerker bleek verzekerd en zijn AVB-verzekeraar droeg bij in het schadebedrag.